

2 april 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie der Broeders van Liefde.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 10 december 2013.

Op 5 februari 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], Provinciale Overste van de Congregatie der Broeders van Liefde.

Op 11 maart 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden met dien verstande dat mevrouw Verwijs verhinderd was in verband met ziekte. Na akkoordbevinding van klager, zijn juridisch adviseur en de Provinciale Overste van de Congregatie is besloten de zitting doorgang te laten vinden en mevrouw Verwijs mee te laten beslissen op grond van de aantekeningen van de zitting.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. T.W.H.M. Weller.

Namens de Congregatie zijn verschenen: [naam], Provinciale Overste van de Congregatie der Broeders van Liefde en broeder [naam].

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is op 6-jarige leeftijd in 1958 naar de [school] te [plaats] gegaan en kwam bij aangeklaagde in de eerste klas. Het betrof hier geen internaat, maar een gewone lagere school te [plaats]. Klager weet zich ook nog te herinneren dat hij bij [koor] heeft gezeten en dat aangeklaagde dit koor vaak begeleidde. Klager kan zich aangeklaagde herinneren als een hele lieve broeder en geeft ook aan dat hij het lievelingetje was van deze broeder.

Klager geeft aan dat hij zich sommige voorvallen goed kan herinneren, maar er veel moeite mee heeft om alles terug te halen. Klager geeft aan dat hij nog weet dat hij nog maar een heel

klein piemeltjes had en dat de broeder dit tussen zijn vingers pakte en op en neer bewoog. Ook nam de broeder zijn piemeltje in de mond; dit gebeurde vaak. Klager herinnert zich dat een en ander gebeurde onder andere in het papierhok achter de kerk, naast school en weet nog dat in dat hok een haak was met een weegschaal. Ook kan klager zich herinneren dat hij meegenomen werd en een trap op moest naar een ruimte met schotten tussen de bedden. Dit is vermoedelijk in het klooster geweest. In het klooster heeft deze broeder hem ook misbruikt en onder andere met een potlood in zijn anus gezeten. Klager heeft dit als naar ervaren. Klager geeft ook nog aan dat hij heel vaak bij de Broeder op schoot heeft gezeten, maar dat hij niet meer precies weet waar dat dan was. Mogelijk was dit in de klas als hij moest nablijven. Klager geeft aan zich niet te kunnen herinneren dat hij enige handeling bij aangeklaagde moest verrichten.

Klager geeft ook nog aan dat hij heel vaak door broeder [naam] is misbruikt tot hij zelf van school weg is gegaan, aan het begin van het zesde leerjaar. Klager weet nog dat er destijds een nieuw schoolhoofd is gekomen, Broeder [naam], en dat hij toen van school moest wisselen. Klager weet dat hij in alle klassen van de lagere school eigenlijk steeds goede cijfers heeft behaald en heeft zelfs deze rapporten nog teruggevonden. De resultaten van klager zijn echter drastisch omlaag gegaan in de zesde klas, na de komst van broeder [naam]. Klager veronderstelt dat Broeder [naam] op de hoogte is geweest van hetgeen broeder [naam] bij klager heeft gedaan, omdat klager plotseling van school moest wisselen. Klager vertelt verder nog dat broeder [naam] hem heeft leren klaarkomen, maar hij weet niet meer in welke klas hij toen heeft gezeten.

Klager geeft tot slot aan dat hij de speciale aandacht van broeder [naam] nooit als vervelend of onprettig heeft ervaren. Thuis durfde klager echter niets over het misbruik of deze speciale aandacht te vertellen. Dit gaf voor klager de nodige spanning en is erg verwarrend voor hem geweest in die tijd. Klager weet dat hij al in de eerste klas een soort probleemkind is geworden en met hem veel is 'gedokterd'. In bijlage 4 wordt dit ook door een buurvrouw van destijds bevestigd. Klager heeft nooit positieve aandacht gehad van zijn vader; bij broeder [naam] kreeg hij die wel.

2.2. Klager kan zich herinneren dat hij heel lang een bedplasser is geweest en dat dit tot zijn veertiende jaar heeft voortgeduurd. Klager weet ook nog dat hij reeds op de lagere school van zijn ouders regelmatig op advies van de huisarts valeriaandruppels of pillen heeft geslikt om rustig te blijven. Klager heeft na de komst van broeder [naam] kennelijk ontdekt dat broeder [naam], die hij beschouwde als zijn grote lieve voorbeeld, zijn vertrouwen in feite ernstig heeft misbruikt. Dit heeft de zijn resultaten op de lagere school zeer negatief beïnvloed en klagers vertrouwen in de medemens ernstig geschaad.

Klager wijt het stoppen met school vlak voor het eindexamen aan zijn faalangst en grote onzekerheid. Klager kon eigenlijk goed leren, maar hij durfde het niet meer aan.

Op relatiegebied blokkeerde klager, met name op seksueel terrein, zodra een relatie intiem en serieus werd. Dan kwam het voor klager te dichtbij.

Klager weet nu dat hij destijds erg op zoek is geweest naar zijn eigen identiteit, maar ziet ook dat niemand te dicht bij hem in de buurt mocht komen. Klager wijt dit heel duidelijk aan het zo plotseling verbroken en achteraf verkeerde contact met broeder [naam].

Klager bleef achtervolgd door zijn eigen problemen en is gaandeweg aan de drugs en de drank geraakt om zijn gevoelens te onderdrukken. Klager geeft aan dat hij ook ernstig suïcidaal is geweest en driemaal bijna dood is geweest en uiteindelijk rond zijn 50^e jaar is gestopt met drinken en nu meer dan 14 jaar vrij is van alcohol.

Na de publiciteit in 2010 over seksueel misbruik in de RKK, kwam hij erachter dat het misbruik veel dieper zat dan hij ooit had kunnen denken. Klager geeft aan dat hij hier nog steeds zeer veel last van heeft, maar er ergens niet bij kan en inmiddels professionele hulp heeft gezocht.

Klager geeft voorts nog aan dat hij maatschappelijk nooit uit de verf is gekomen en dat de faalangst en grote onzekerheid over zichzelf als een rode draad door zijn leven loopt. Het doet klager veel verdriet dat hij zelf zijn talenten niet heeft kunnen ontplooien.

De ernstige twijfel over zichzelf hebben hechtingsproblemen gegeven, hetgeen een relatie met andere personen zeer moeilijk maakt. Maatschappelijk gezien heeft klager nooit enige carrière kunnen maken en hierdoor grote financiële schade geleden. Klager geeft aan dat hij een wajong-uitkering heeft en in feite al vanaf zijn 16e jaar als arbeidsongeschikt is aangemerkt.

2.2. Het doel van de klachtenprocedure is voor klager dat hij oprecht en werkelijke erkenning van hetgeen hem is aangedaan krijgt, zodat hij de gebeurtenissen verder kan verwerken en niet langer als zijn fout hoeft aan te merken.

Klager wil ook een financiële compensatie aanvragen.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Provinciale Overste heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Aangeklaagde werkte in de [schooljaren] als onderwijzer in [plaats]. De [periodes] komen overeen met de tijd dat [klager] leerling was op die school. Van [jaartal] tot augustus [jaartal] was broeder [naam] werkzaam in [plaats].

De Provinciale Overste concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vierenvijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat aangeklaagde klager in de periode van [jaartal] tot [jaartal] en in het eerste semester van [jaartal] meerdere malen (vaak) seksueel heeft misbruikt. Het misbruik bestond uit het betasten van klagers geslachtsdeel door aangeklaagde, het in de mond nemen van klagers geslachtsdeel door aangeklaagde en het met een potlood in de anus gaan van klager.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast ondersteunt de uitvoerige verklaring van [naam] (zaaknummer 2012T871) het verhaal van klager, waarbij de Klachtencommissie in het bijzonder is opgevallen dat ook

[naam] spreekt over aangeklaagde als 'een lieve man', wat overeenkomt met de woorden van klager, dat het gaat om soortgelijk misbruik als bij klager en dat ook, net als bij het verhaal van klager, wordt geschreven dat de handelingen door aangeklaagde werden verricht en niet, zoals ook soms wordt gezien in andere zaken, dat klager zelf de handelingen moest verrichten.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 6 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over (het verzoek van klager om) financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Provinciale Overste van de Congregatie der Broeders van Liefde de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 2 april 2014 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, mr. F.A.A. Duynstee en zr. J.G.M. Verwijs, leden, bijgestaan door mr. Y. Rikken, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.